

Lieta C-116/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 28. februāris

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel Timișoara (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 6. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

S. C. Avio Lucos SRL

Atbildētāji apelācijas instancē:

*Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul
Județean Dolj*

*Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat
Central*

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par *Tribunalul Dolj* (Dolžas apgabaltiesa, Rumānija) 2019. gada 25. februāra spriedumu, ar kuru tika noraidīta prasība atcelt protokolu, ar kuru *Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Dolj* (Lauksaimniecības maksājumu un intervences aģentūra (turpmāk tekstā arī – “APIA”) – Dolžas žudeca centrs) bija noteicis apelācijas sūdzības iesniedzējai pienākumu samaksāt valstij nodokli atbilstoši Regulas (EK) Nr. 796/2004 73. panta 1. punktam

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu *Curtea de Apel Timișoara* (Timișoaras apelācijas tiesa, Rumānija) lūdz interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris) 2. pantu un noteikt vairāku valsts tiesību normu atbilstību Savienības

tiesībām, it īpaši Padomes Regulai Nr. 73/2009 un [Komisijas] Regulai (EK) Nr. 1122/2009 (2009. gada 30. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai [Savienības] tiesībām, kas piemērojamas finansiālajam atbalstam par 2014. lauksaimniecības gadu, – konkrēti Regulai (EK) Nr. 73/2009 un Regulai Nr. 1122/2009 – ir pretrunā tas, ka, lai persona saņemtu finansiālu atbalstu platībatkarīgo atbalsta shēmu ietvaros, valsts tiesībās tai ir noteikts pienākums sniegt pierādījumu par kāda zemesgabala lietošanas tiesībām?
- 2) Tiktāl, ciktāl pirmajā jautājumā norādītais tiesiskais regulējums nav pretrunā iepriekš minētajām [Savienības] tiesībām, vai [Savienības] tiesībām (tostarp samērīguma principam) ir pretrunā – īpaši gadījumā, kad saņēmējs pamato lauksaimniecības zemes izmantošanas tiesības, iesniedzot koncesijas līgumu par ganību zemes platību (līgumu, pamatojoties uz kuru pieteikuma iesniedzējs ieguva tiesības pēc nomas maksas samaksāšanas izmantot ganības uz savu risku un savam labumam) – tāds valsts tiesiskais regulējums, kas šāda koncesijas līguma derīgai noslēgšanai izvirza nosacījumu, ka topošajam koncesionāram ir jābūt tikai dzīvnieku audzētājam vai īpašniekam?
- 3) Vai Regulas (EK) Nr. 73/2009 2. pantā minētajā “lauksaimnieciskas darbības” definīcijā ietilpst tāda platībatkarīgā atbalsta saņēmēja darbība, kurš – noslēdzis koncesijas līgumu par ganībām, lai saņemtu šīs zemes platības izmantošanas tiesības un tiesības uz atbalstu 2014. lauksaimniecības gadā –, vēlāk noslēdz sadarbības līgumu ar dzīvnieku audzētājiem, t.i., līgumu, ar ko atļauj koncesijā saņemto zemesgabalu bez maksas izmantot dzīvnieku ganīšanai, koncesijas saņēmējam saglabājot zemes izmantošanas tiesības, bet uzņemoties saistības netraucēt ganību darbību un veikt ganību zemes attīrīšanas darbības?
- 4) Vai [Savienības] tiesībām ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma kā Civilprocesa kodeksa 431. panta 2. punkts, kas attiecas uz galīga tiesas nolēmuma – ar kuru tika konstatēta maksājuma pieteikuma nepieņemamība, jo nebija izpildīta valsts tiesībās noteiktā prasība par zemesgabala, par kuru ir lūgts platībatkarīgais atbalsts par 2014. lauksaimniecības gadu, izmantošanas/lietošanas tiesību dokumentu likumību, *res judicata* spēku (strīdā, kurā tika lūgts atcelt lēmumu par daudzgadu sodu piemērošanu), – interpretācija, kas liedz analizēt minētās valsts prasības atbilstību 2014. lauksaimniecības gadam piemērojamām [Savienības] tiesībām jaunā strīdā, kurā tiek skatīta pieteikuma iesniedzējam par to pašu 2014. lauksaimniecības gadu nepamatoti samaksāto summu atgūšanas akta likumība, ja šis akts ir pamatots uz to pašu faktisko situāciju un tām pašām valsts tiesību normām, kuras analizētas agrākajā galīgajā tiesas nolēmumā?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

2. pants Padomes Regulā (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003; 61. apsvēruma un 71. pants Padomes Regulā (EK) Nr. 1698/2005 (2005. gada 20. septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)

80. panta pirmā daļa Padomes Regulā (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003

Atbilstošās valsts tiesību normas

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 125/2006 pentru aprobarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare, care se acordă în agricultură începând cu anul 2007, și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.043 din 29 decembrie 2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 139/2007, cu modificările și completările ulterioare (Dekrētlikums Nr. 125/2006, ar ko apstiprina tiešo maksājumu shēmas un valsts papildu tiešos maksājumus, ko piešķir lauksaimniecības nozarei no 2007. gada, un ar ko groza 2. pantu Likumā Nr. 36/1991 par lauku saimniecībām un citām asociācijas formām lauksaimniecības nozarē, kas publicēts Rumānijas *Oficiālajā Vēstnesī*, I daļa, Nr. 1043, 2006. gada 29. decembris, un ar grozījumiem un papildinājumiem apstiprināts ar Likumu Nr. 139/2007, ar turpmākiem grozījumiem un papildinājumiem), 7. panta 1. punkta f) apakšpunkts, saskaņā ar kuru:

“(1) Lai saņemtu maksājumus vienotā platībmaksājuma shēmu ietvaros, pieteikuma iesniedzējiem ir jābūt reģistrētiem *Registrul fermierilor* (Lauksaimnieku reģistrs), ko pārvalda Lauksaimniecības maksājumu un intervences aģentūra, ir jāiesniedz maksājumu pieteikums noteiktā termiņā un ir jāatbilst šādiem vispārīgiem nosacījumiem:

[..]

f) ir jāiesniedz dokumenti, kas pierāda zemesgabala, par kuru ir iesniegts pieteikums, likumīgu izmantošanu;”

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 267 din 13 mai 2013, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 86/2014 (Dekrētlīkums Nr. 34/2013 par ilggadīgu ganību organizēšanu, pārvaldību un izmantošanu un ar ko groza un papildina Zemesgrāmatu likumu Nr. 18/1991, kas publicēts Rumānijas *Oficiālajā Vēstnesī*, I daļa, Nr. 267, 2013. gada 13. maijs, un ar grozījumiem un papildinājumiem apstiprināts ar Likumu Nr. 86/2014), 2. panta d) punkts, saskaņā ar kuru:

“Šajā dekrētlīkumā izmanto šādas definīcijas:

[..]

d) ganību un pļavu izmantotājs – dzīvnieku audzētājs ir fiziska/juridiska persona, kas reģistrēta *Registrul național al exploatațiilor* (Valsts saimniecību reģistrs; turpmāk tekstā – “RNE”), veic konkrēti ganību un pļavu lietošanas kategorijā ietilpstošu lauksaimniecības darbību atbilstoši Eiropas Savienības saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai attiecībā uz kultūraugu un dzīvnieku audzēšanu, kam likumīgi ir lauksaimniecības zemesgabala lietošanas tiesības un kas izmanto ganību zemi, ļaujot tur ganīties sev piederošiem dzīvnieku ganāmpulkiem vai vismaz reizi gadā šo zemi nopļaujot.”

Codul de procedură civilă aprobat prin Legea nr. 134/2010 (Civilprocesa kodekss, kas apstiprināts ar Likumu Nr. 134/2010), 431. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru:

“Jebkura puse var iebilst pret agrāku spriedumu, kas taisīts kādā citā lietā, ja tam ir saikne ar šā pēdējā minētā strīda atrisināšanu.”

Īss pamatlīetas apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Apelācijas sūdzības iesniedzēja *S. C. Avio Lucos SRL* iesniedza vienotā platībmaksājuma pieteikumu par 2014. gadu, kas tika reģistrēts *APIA – Dolžas žudeca centrā*, par zemesgabalu ar kopējo platību 341,70 hektāri. Lai pierādītu tiesības uz zemesgabala lietošanu, tā iesniedza koncesijas līgumu, kas 2013. gada 28. janvārī bija noslēgts ar *Consiliul Local al Comunei Podari* (Podari pašvaldības lēmējinstītūcija), pamatojoties uz Dekrētlīkumu Nr. 34/2013, un ar kuru tā saņēma koncesiju uz zemesgabalu 341,70 hektāru platībā, kas veido Podari pašvaldības zemesgabalu un ir administratīvi teritoriālas vienības privātīpašums.
- 2 Pamatojoties uz koncesijas līgumu, *S. C. Avio Lucos SRL* ir tiesības tiešā veidā uz savu risku un atbildību izmantot koncesijā saņemto īpašumu, tai ir tiesības lietot un ievākt koncesijā nodotā īpašuma augļus atbilstoši to raksturam un atbilstoši koncesijas līgumā noteiktajiem mērķiem. Šai sabiedrībai ir pienākums garantēt zemesgabala izmantošanu par ganībām un tā nevar koncesijā saņemto zemesgabalu nodot apakškoncesijā vai iznomāt.

- 3 Pēc koncesijas līguma noslēgšanas *S. C. Avio Lucos SRL* 2013. gada 30. janvārī noslēdza sadarbības līgumu (*profit-pooling contract*) ar četrām fiziskām personām – dzīvnieku īpašniecēm.
- 4 Saskaņā ar minēto līgumu puses sadarbojas, lai izmantotu ganības pašvaldības zemesgabalā 341,70 hektāru platībā, kas ir Podari pašvaldības privātīpašums, kā tas identificēts koncesijas līgumā. Faktiskā izmantošana notiks tādējādi, ka partneri – fiziskās personas nodos sabiedrības *S. C. Avio Lucos SRL* rīcībā dzīvniekus (govis, aitas, kazas utt.) tādā skaitā, kāds tām pieder un ir deklarēts līgumā, ilggadīgām ganībām iepriekš minētajā zemesgabalā. Dzīvnieku nodošana nav subordinēta īpašumtiesību uz dzīvniekiem nodošanai sabiedrībai *S. C. Avio Lucos SRL*, un fiziskās personas paliek dzīvnieku likumīgās īpašnieces.
- 5 Savukārt *S. C. Avio Lucos SRL* brīvām, ilggadīgām un beznosacījuma ganībām nodod pašvaldības zemesgabalu 341,70 hektāru platībā, jo piekļuve ganībām ir brīva, ilggadīga un nav subordinēta nekādam maksājumam un nevienam citam labumam, piemēram, atlīdzībai. Tāpat arī sabiedrība katru gadu uz sava rēķina veiks ganību zemes attīrīšanu, nezāļu ravēšanu, kā arī liekā ūdens novadīšanu no zemesgabala, nodrošinot optimālus apstākļus ganību sanācijai.
- 6 Pēc pieteikuma iesniegšanas *APIA – Dolžas žudeca centrs* piešķir finansiālu atbalstu 529 340,24 RON apmērā par 2014. lauksaimniecības gadu, par zemi 341,70 hektāru platībā. Kad apelācijas sūdzības iesniedzēja bija iekasējusi minētās summas, *APIA – Dolžas žudeca centrs* pārskatīja atbalsta pieteikumus un konstatēja, ka koncesijas līguma noslēgšanas brīdī apelācijas sūdzības iesniedzējai nebija tiesību uz publiskas piederības vai pašvaldību privātā sektora pļavu piešķiršanu koncesijā, jo tā nebija dzīvnieku audzētāja, kā izriet no sadarbības līguma. Tāpēc *APIA – Dolžas žudeca centrs* pieņēma šādus aktus:
 - a) **2015. gada 28. decembra lēmumu**, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējai noteica daudzgadu sodus 555 729,59 RON apmērā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1122/2009 58. panta trešo daļu, par pārāk lielu to zemes platību deklarēšanu, par kurām tā lūdza finansiālo atbalstu saistībā ar vienotā platībmaksājuma shēmu un ar agrovīdes maksājumiem.
 - b) **2017. gada 31. janvāra protokolu**, kas tiek apstrīdēts šajā lietā un ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējai tika noteikts pienākums samaksāt valstij nodokli 529 340,24 RON apmērā, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 796/2004 konsolidētās redakcijas 73. panta 1. punktu.
- 7 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīdēja 2017. gada 31. janvāra protokolu *Tribunale superiore di Dolj*, kas 2017. gada 12. decembrī prasību noraidīja. *Curtea de Apel Craiova* (Krajovalas apelācijas tiesa) apmierināja šā sprieduma pārsūdzību, un lieta tika nodota atpakaļ tai pašai tiesai, kura skatīja lietu pēc būtības, lietas atkārtotai izskatīšanai. Ar 2018. gada 25. februāra spriedumu civillietā *Tribunale superiore di Dolj* noraidīja prasību, būtībā uzskatot, ka kopā ar vienotā maksājuma pieteikumu nav iesniegta lauksaimniecības uzņēmuma

identifikācijas dokumenta kopija un ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav sniegusi pierādījumus par savu kā dzīvnieku audzētājas statusu un par zemesgabala izmantošanas faktu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja pārsūdzēja arī šo spriedumu civillietā, lieta tika reģistrēta Krajoavas apelācijas tiesā un pēc tam nodota Timišoaras apelācijas tiesai.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 Pēc būtības apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdza apelācijas tiesu konstatēt, ka pirmās instances tiesas spriedums ir prettiesisks un nepamatots, norādot, ka tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības: i) nav noteikusi, kādi attiecināmības kritēriji it kā neesot ievēroti un kāds ir minētajiem pieteikumiem piemērojamais regulējums; ii) nav veikusi lietas analīzi no Eiropas Savienības tiesību viedokļa, lai gan bija iesniegts konkrēts lūgums to izdarīt, un iii) ir izanalizējusi attiecināmības kritērijus nevis atbilstoši definīcijām, kas sniegtas apstrīdētajā lēmumā minētajās Savienības regulās, bet gan, ievērojot vairākus valsts tiesību jēdzienus, kuriem nav atbilstīgu jēdzienu Savienības tiesiskajā regulējumā.
- 9 Tāpat arī pārsūdzības aktā bija izvirzīti argumenti par: i) to attiecināmības kritēriju izpildi, kas apliecināti Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā lietā C-375/08 (par to, ka prevalē princips par zemes platību faktisko lietošanu), lietā C-61/09 (par iespēju lietot zemes platības saskaņā ar netipisku līgumu, ja izmantotā platība saglabā tādas platības raksturu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu), apvienotajās lietās C-333/15 un C-334/15 (par to, ka uz tiesībām saņemt atbalstu neattiecinā nosacījumu, lai pieteikuma iesniedzējs būtu dzīvnieku audzētājs, kas veic dzīvnieku audzēšanas darbības, tajā pašā spriedumā nosakot, kādi faktiski ir attiecināmības kritēriji) un Savienības tiesību normās (Regulas Nr. 73/2009 2. pantā), kas ietver strīda izšķiršanai nozīmīgo jēdzienu definīcijas, kā arī par ii) valsts tiesību normu neatbilstību Eiropas Savienības instrumentos ietvertajām tiesību normām.
- 10 Atbildētājs turklāt ir norādījis uz *res judicata* spēka izņēmumu attiecībā uz Krajoavas apelācijas tiesas 2018. gada 29. oktobra nolēmumu, ar kuru tika noraidīta apelācijas sūdzības iesniedzējas sūdzība par Dolžas apgabaltiesas 2018. gada 24. aprīļa spriedumu, ar kuru savukārt bija noraidīta prasība atcelt *APIA – Dolžas žudeca* centra 2015. gada 28. decembrī pieņemto lēmumu (lēmumu, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējai bija noteikti daudzgaļu sodi). Krajoavas apelācijas tiesa atzina, ka tiesa, kas izskatīja lietu pēc būtības, ir pareizi uzskatījusi, ka *S. C. Avio Lucos SRL* nav sniegusi pierādījumu par attiecināmību, kā tas konkrēti paredzēts tiesību aktos, jo tā nav dzīvnieku audzētāja, tai nepieder *RNE* reģistrēti dzīvnieki, tā nav spējusi sniegt pierādījumu par zemes platības izmantošanu un lietošanu un tātad ir deklarējusi pārāk lielu zemes platību.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 11 Iesniedzējtiesa uzskata par nepieciešamu saņemt no Tiesas atbildi uz jautājumu, vai Savienības tiesībām ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kas personai, lai tā saņemtu finansiālo atbalstu platībmaksājuma shēmu ietvaros, pieprasa sniegt pierādījumu par kāda zemesgabala lietošanas vai izmantošanas tiesībām. Ar atsauci uz kādu citu tiesisko regulējumu – Padomes Regulu (EK) Nr. 1254/1999 –, iesniedzējtiesa norāda, ka Tiesa ir nospriedusi šādi: “Kopienu tiesiskais regulējums, it īpaši Regula Nr. 1254/1999, pieteikumam attiecībā uz īpašo piemaksu par vīriešu dzimuma liellopiem un ekstensifikācijas maksājumu saņemšanu neizvirza prasību iesniegt spēkā esošu juridisku dokumentu, kas apliecina atbalsta pieteicēja tiesības lietot šajā pieteikumā norādītās lopbarības platības. Tomēr Kopienu tiesiskais regulējums pieļauj, ka dalībvalstis savos tiesiskajos regulējumos nosaka prasību iesniegt šādu dokumentu, ar noteikumu, ka tiek ievēroti ar Kopienu tiesisko regulējumu sasniedzamie mērķi un Kopienu tiesību vispārējie principi, it īpaši samērīguma princips” (spriedums, 2010. gada 24. jūnijs, *Pontini u.c.*, C-375/08, 90. punkts).
- 12 Turklāt valsts tiesa uzskata, ka ir jānosaka, vai ar Savienības tiesībām ir saderīga platībmaksājuma saņēmējam noteiktā prasība būt dzīvnieku audzētājam vai īpašniekam, lai saņemtu koncesijā ganību zemi, situācijā, kad apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd šādas prasības atbilstību Savienības tiesībām un atbildētājs nav norādījis nevienu Savienības tiesību aktu, kas attaisnotu šīs prasības izvirzīšanu.
- 13 Turklāt, saistībā ar atsauci uz Regulas (EK) Nr. 73/2009 2. pantā minēto “lauksaimnieciskas darbības” definīciju ir jānosaka, vai darbība, ko konkrēti veic apelācijas sūdzības iesniedzēja, ietilpst minētajā definīcijā.
- 14 Visbeidzot, runājot par atbildētāja norādīto *res judicata* spēku, tas nozīmē aizliegumu taisīt spriedumu par kādu jautājumu, par kuru jau ir nospriests ar tiesas nolēmumu, kas ir kļuvis galīgs, – ar galīgu nolēmumu, ko pieņem kā ticamu. Tāpēc neviena persona nevar celt tiesā prasību vairāk nekā vienreiz, un pēc tam, kad attiecīgajā lietā ir pasludināts galīgs spriedums, jebkura kādas puses sūdzība par galīgo nolēmumu var tikt risināta tikai, izmantojot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret tādējādi pasludinātiem galīgiem spriedumiem, bet ne ceļot tiesā līdzīgas prasības.
- 15 Uzsverot, ka *res judicata* spēka izņēmuma pamatotība tiks noteikta pēc tam, kad no Tiesas tiks saņemta atbilde uz jau izklāstītajiem jautājumiem, Timișoaras apelācijas tiesa vadās no pieņēmuma, ka iespējamā *res judicata* spēka izņēmuma pamatotība, uz ko norāda apelācijas sūdzības iesniedzēja, liktu konstatēt, ka par aspektiem, kas ir saistīti ar apelācijas sūdzības iesniedzējas noslēgtā koncesijas līguma juridiskajām sekām un ar tā apstākļa sekām, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai nav dzīvnieku audzētāja statusa, ciktāl runa ir par pieteikumu par naudas summām platībmaksājuma shēmu ietvaros, jau ir taisīti galīgi tiesas spriedumi, precizējot, ka šajā lietā tika lūgts atcelt kādu citu aktu, kas pieņemts

par 2014. lauksaimniecības gadu, nevis šajā lietā apstrīdēto, un par kuru galīgu spriedumu ir taisījusi Krajovalā apelācijas tiesa.

DARBA VERSIJA